

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟΥ 2022-23

Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ 23 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2023

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Γ004

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ:
90 λεπτά

Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΔΕΚΑ (10) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΣΗΜΕΙΟ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ	ΕΡΩΤΗΣΗ	ΜΟΝΑΔΕΣ
1	A1 Πολλαπλή επιλογή	15
2	A2 Αντιστοίχιση	15
3	B1α Κύπρος και Αγώνα του 1821	8
4	B1β Εθνικός Διχασμός	7
5	B2 Δοκίμιο	20
6	Γα Δύο (2) πλεονεκτήματα της πόλης του Μάντσεστερ	8
7	Γβ Τέσσερις (4) λόγοι εκδήλωσης της Βιομηχανικής Επανάστασης στην Αγγλία	8
8	Γγ Τέσσερα [4] προβλήματα των εργατών και δύο [2] διαχρονικές συνέπειες της Βιομηχανικής Επανάστασης	10
9	Γδ Περιγραφή εικόνας στο παράθεμα ΙΙΙ και συσχέτιση με μία [1] κοινωνική συνέπεια	9
	ΣΥΝΟΛΟ	100

ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΔΙΟΡΘΩΤΕΣ/ΤΡΙΕΣ:

- Όσα σημεία βρίσκονται σε ορθογώνιες αγκύλες, δηλ. [...], δεν είναι απαραίτητο να περιλαμβάνονται στις απαντήσεις.
- Όσα σημεία διαχωρίζονται με κάθετο, δηλ. /, λειτουργούν ως εναλλακτικές απαντήσεις.
- Γίνεται αποδεκτή οποιαδήποτε ιστορικά τεκμηριωμένη απάντηση.

ΜΕΡΟΣ Α΄

(Μονάδες 30)

A1. Να συμπληρώσετε την κάθε μία από τις πιο κάτω προτάσεις με μία από τις τρεις επιλογές που ακολουθούν, ώστε να σχηματιστεί μια ιστορικά ορθή πρόταση. Να γράψετε στο τετράδιο εξέτασής σας τους αριθμούς των προτάσεων και δίπλα από τον κάθε αριθμό το γράμμα της φράσης που απαιτείται για τη συμπλήρωσή του.

1. Μια από τις βασικές επιδιώξεις των Μεγάλων Δυνάμεων στο Συνέδριο Ειρήνης της Βιέννης (1814-1815) υπήρξε
 - α. η επάνοδος του Ναπολέοντα στη Γαλλία.
 - β. η διατήρηση των πολυεθνικών αυτοκρατοριών.
 - γ. η διάδοση των ιδεών της Γαλλικής Επανάστασης.
2. Η Φιλική Εταιρεία ιδρύθηκε στην
 - α. Κωνσταντινούπολη.
 - β. Αγία Πετρούπολη.
 - γ. Οδησσό.
3. Ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος, που ηγήθηκε του Κινήματος στο Γουδί το 1909, ζήτησε τη βοήθεια του
 - α. Παύλου Μελά.
 - β. Ελευθέριου Βενιζέλου.
 - γ. Νικόλαου Ζορμπά.
4. Ο Κριμαϊκός πόλεμος έληξε με νίκη της
 - α. Ρωσίας.
 - β. Βρετανίας, Γαλλίας και Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.
 - γ. Αυστροουγγαρίας.
5. Με τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου υλοποιούνταν το όραμα της
 - α. Μεγάλης Βουλγαρίας.
 - β. Μεγάλης Αλβανίας.
 - γ. Μεγάλης Ιδέας.

(5x3μ.=15 μονάδες)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. - β (Α.Π. Γ΄ Λυκείου Κατ., Κεφ. Α1, Δ2.2, σ.15)
2. - γ (Α.Π. Γ΄ Λυκείου Κατ., Κεφ. Α3, Δ2.2, σ.17)
3. - β (Α.Π. Γ΄ Λυκείου Κατ., Κεφ. Β3, Δ.4.4β, σ.23)
4. - β (Α.Π. Γ΄ Λυκείου Κατ., Κεφ. Α5, Δ2.2, σ.20)
5. - α (Α.Π. Γ΄ Λυκείου Κατ., Κεφ. Β4, Δ2.2α,3.3α, σ.24)

Α2. Κάθε μία από τις προσωπικότητες της Στήλης Α΄ αντιστοιχεί σε ένα στοιχείο της Στήλης Β΄. Να γράψετε στο τετράδιο απαντήσεών σας τους αριθμούς της στήλης Α΄ και δίπλα από τον κάθε αριθμό να γράψετε το γράμμα του αντιστοιχού στοιχείου από τη στήλη Β΄.

Προσοχή: Στη Στήλη Β΄ υπάρχουν δύο επιπλέον στοιχεία.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Πρίγκιπας Μέτερνιχ	α. Πρωθυπουργός της Ελλάδας
2. Γρηγόριος Ε΄	β. Ηγέτης των Μπολσεβίκων
3. Βλαδίμηρος Ουλιάνοφ Λένιν	γ. Αρχηγός της Φιλικής Εταιρείας
4. Ιωάννης Καποδίστριας	δ. Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως
5. Αλέξανδρος Υψηλάντης	ε. Αυστριακός καγκελάριος
	στ. Πρώτος κυβερνήτης της Ελλάδας
	ζ. Πρώτος Βασιλιάς της Ελλάδας

(5x3μ.=15 μονάδες)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. - ε (Α.Π. Γ΄ Λυκείου, Κεφ.Α1, Δ.2.2α, σ.15)
2. - δ (Α.Π. Γ΄ Λυκείου, Κεφ.Α3, Δ.4.4α, σ.17)
3. - β (Α.Π. Γ΄ Λυκείου, Κεφ.Γ6, Δ.1.1, 2.2, σ.34)
4. - στ (Α.Π. Γ΄ Λυκείου, Κεφ.Α3, Δ.8.8, σ.18)
5. - γ (Α.Π. Γ΄ Λυκείου, Κεφ.Α3, Δ.2.2, σ.17)

ΜΕΡΟΣ Β΄

(Μονάδες 35)

Β1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, σύμφωνα με τα ζητούμενα των παρενθέσεων.

α. Κύπρος και Αγώνας του 1821

(Δύο [2] τρόποι συμβολής της Κύπρου στον Αγώνα του 1821, δύο [2] τουρκικά αντίποινα εναντίον των Κυπρίων)

(Μονάδες 8)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Συμβολή της Κύπρου στον Αγώνα του 1821

1. Υλική βοήθεια: ο Αρχιεπίσκοπος συμφώνησε η Κύπρος να βοηθήσει την επανάσταση σε χρήματα / τρόφιμα. [Στο Συνέδριο των Φιλικών, που έγινε στο Ισμαήλιο της Βεσσαραβίας, αποφασίστηκε η συνεισφορά της Κύπρου να περιοριστεί σε οικονομική βοήθεια].
2. Η ηθική υποστήριξη που πρόσφεραν οι Κύπριοι.
3. Πολλοί Κύπριοι έλαβαν μέρος στην επανάσταση [οι αδελφοί Νικόλαος και Θεοφύλακτος Θησεύς, ο Μιχαήλ Κυπραίος, ο Ιωάννης Φραγκούδης, ο Γεώργιος Φιλίππου και ο Χαράλαμπος Μάλης, ενώ συνεργάτης του Ρήγα ήταν και ο Κύπριος λόγιος Ιωάννης Καρατζάς (1798)].
4. Στις 6 Δεκεμβρίου του 1821 έγινε συγκέντρωση Κυπρίων κληρικών και λαϊκών στη Ρώμη, όπου εξέδωσαν προκήρυξη και καταδίκαζαν τις τουρκικές βιαιότητες και διακήρυτταν την απόφασή τους να αγωνιστούν για ελευθερία.
5. Συμμετοχή Κυπρίων στη Φιλική Εταιρεία.

(2 σημεία x 2 μονάδες = 4 μονάδες)

Τουρκικά αντίποινα εναντίον των Κυπρίων:

1. 9^η Ιουλίου 1821: θυσία Αρχιεπισκόπου Κυπριανού [και των Μητροπολιτών].
2. Εκτελέσεις προκρίτων.
3. Δήμευση των περιουσιών των εκτελεσθέντων από τους Τούρκους.
4. Βιαιοπραγίες / σφαγές εναντίον του ελληνικού πληθυσμού.
5. Οι Κύπριοι έμειναν ακέφαλοι, αφού θανατώθηκαν ο Αρχιεπίσκοπος, οι Μητροπολίτες και οι πρόκριτοι. [Έτσι αδυνατούσαν να προχωρήσουν σε ένοπλο αγώνα.]
6. Οι Κύπριοι αφοπλίστηκαν.
7. Η Κύπρος παρέμεινε υπόδουλη στην Οθωμανική Αυτοκρατορία μέχρι την παραχώρησή της από τον Σουλτάνο στη Βρετανία το 1878.

(2 σημεία x 2 μονάδες = 4 μονάδες)

(Α.Π. Γ΄ Λυκείου, Κεφ.Α3, Δ.6.6, σ.18)

β. Εθνικός Διχασμός

(Δύο [2] πρωταγωνιστές που διαφωνούν, η θέση που υποστήριξε ο καθένας και δύο [2] συνέπειες του Εθνικού Διχασμού)

(Μονάδες 7)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Δύο [2] πρωταγωνιστές που διαφωνούν:

- Βασιλιάς της Ελλάδας Κωνσταντίνος
- Πρωθυπουργός της Ελλάδας Ελευθέριος Βενιζέλος

(2 σημεία X 0.5 μονάδα = 1 μονάδα)

(Δεν αφαιρούνται μονάδες σε περίπτωση που ο μαθητής δεν κάνει αναφορά στο αξίωμα των προσώπων).

Θέση πρωταγωνιστών:

Βασιλιάς Κωνσταντίνος: Υποστήριξε την αυστηρή ουδετερότητα της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο.

Πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος: Υποστήριξε τη συμμετοχή της Ελλάδας στο πλευρό των δυνάμεων της Αντάντ.

(2 σημεία X 1,5 μονάδα = 3 μονάδες)

Δύο [2] συνέπειες του Εθνικού Διχασμού:

- Αντίπαλες παρατάξεις: α) Θεσσαλονίκη – φιλοβενιζελικοί / αντιβασιλικοί [Επιτροπή Εθνικής Άμυνας, «Αμυνίτες», «Νέες Χώρες»]. β) Αθήνα – φιλοβασιλικοί / αντιβενιζελικοί [«Επίστρατοι», «Παλαιά Ελλάδα»].
- Κατάληψη οχυρού Ρούπελ (1916) / εισβολή στην Ανατολική Μακεδονία από τη Βουλγαρία, διωγμοί ελληνικών πληθυσμών.
- Στρατεύματα Αγγλίας και Γαλλίας στη Θεσσαλονίκη
- Αποκλεισμός ελληνικών παραλίων από τους Αγγλογάλλους.
- Απόβαση γαλλικών δυνάμεων / «Νοεμβριανά» και σύγκρουση με τους Επίστρατους.
- Εμφύλιες συγκρούσεις και διώξεις βενιζελικών στην Αθήνα.
- Γεωγραφικός, πολιτικός και κοινωνικός διχασμός.
- Διχασμένο στράτευμα μέσα από τις κρίσεις, τις αποστρατείες και τις διώξεις.
- Συνέπειες για το εθνικό ζήτημα της Κύπρου: η προσφορά της Κύπρου στην Ελλάδα με αντάλλαγμα τη συμμετοχή της στον Πόλεμο στο πλευρό των Συμμάχων (Αντάντ), η άρνηση της φιλοβασιλικής κυβέρνησης Ζαΐμη και η τελική απόσυρση της αγγλικής πρότασης.

(2 σημεία X 1,5 μονάδα = 3 μονάδες)

(Α.Π. Γ΄ Λυκείου, Κεφ. Γ΄3, Δ. 2.2, σ. 29, Δ. 4.4, σ.30)

B2. Σε κείμενο 200-250 λέξεων, να παρουσιάσετε τρία [3] αίτια που οδήγησαν στην επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843 στην Αθήνα και δύο [2] αποτελέσματα της επανάστασης αυτής. Στη συνέχεια, να αναφερθείτε στη μεταβολή του πολιτεύματος το 1864 και στον ρόλο του Χαρίλαου Τρικούπη στην καθιέρωση της λαϊκής κυριαρχίας. Στο κείμενό σας να εντάσσονται λειτουργικά και οι πιο κάτω όροι/έννοιες:

Όθωνας, Απόλυτη Μοναρχία, Συνταγματική Μοναρχία, Γεώργιος Α΄, Βασιλευόμενη Δημοκρατία, αρχή της δεδηλωμένης

(Μονάδες 20)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Σύντομος Πρόλογος - Εισαγωγή:

Ενδεικτικά

- Αναφορά στον Όθωνα Α΄ / Γεώργιο Α΄
- Αναφορά στην επιβολή δυο συνταγμάτων τον 19^ο αιώνα στην Ελλάδα / Μοναρχικό καθεστώς
- Ή άλλος συναφής πρόλογος

(1,5 μονάδες)

[Εάν ο Πρόλογος δεν διακρίνεται σε ξεχωριστή παράγραφο, αφαιρείται 0,5]

Κύριο Θέμα – Ζητούμενα:

A. Τρία (3) αίτια που οδήγησαν στην επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843 στην Αθήνα:

1. Παλαιοί άρχοντες – δυσαρέσκεια για τον παραγκωνισμό από την εξουσία.
2. Φιλελεύθεροι πολιτικοί και διανοούμενοι εναντίον της Απόλυτης Μοναρχίας– δυσαρέσκεια για την άρνηση παραχώρησης Συντάγματος.
3. Συντηρητικοί κύκλοι της Εκκλησίας – δυσαρέσκεια για την ανακήρυξη του Αυτοκέφαλου της Εκκλησίας της Ελλάδος και τη διοικητική της αποδέσμευση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως.
4. Δυσαρέσκεια στρατιωτικών κύκλων [Δημήτριος Καλλέργης, Ιωάννης Μακρυγιάννης]

(3 σημεία X 2 = 6 μονάδες)

B. Αποτελέσματα της επανάστασης 3ης Σεπτεμβρίου 1843:

1. Παραχώρηση του Συντάγματος του 1844 από τον βασιλιά Όθωνα Α΄
2. Εγκαθίδρυση συνταγματικής μοναρχίας

(2 σημεία X 2,5 μονάδες = 5 μονάδες)

Γ. Μεταβολή του Πολιτεύματος με την έλευση του Γεώργιου Α΄ το 1864:

- Ψήφιση νέου Συντάγματος του 1864

(1 μονάδα)

- Βασιλευόμενη δημοκρατία

(1 μονάδα)

Δ. Ο ρόλος του Χαρίλαου Τρικούπη στην καθιέρωση της λαϊκής κυριαρχίας:

- «Αρχή της Δεδηλωμένης»: Ο Χαρίλαος Τρικούπης, υποχρέωσε τον Γεώργιο Α΄ να αποδεχτεί επίσημα ότι θα έδινε την εντολή σχηματισμού κυβέρνησης στον αρχηγό του κόμματος που θα εξασφάλιζε την πλειοψηφία στις εκλογές, άρα θα είχε και τη «δεδηλωμένη» εμπιστοσύνη του κοινοβουλίου.

(2 μονάδες)

- Η αποδοχή της «αρχής της δεδηλωμένης» από τον βασιλιά τον υποχρέωνε να σέβεται την απόφαση του λαού [λαϊκή ετυμηγορία] και άρα τη λαϊκή κυριαρχία.

(2 μονάδες)

Επίλογος / Συμπέρασμα / Σύνοψη:

Ενδεικτικά

- Αναφορά στις αλλαγές των πολιτευμάτων στην Ελλάδα κατά το 19^ο αιώνα.
- Αναφορά στην προσπάθεια για εδραίωση των δημοκρατικών θεσμών / αποτέλεσμα.
- Αναφορά / σύγκριση συνταγμάτων.
- Αναφορά στους δυο βασιλείς [Όθωνας, Γεώργιος Α΄].
- Ή άλλος συναφής επίλογος .

(1,5 μονάδες)

[Εάν ο Επίλογος δεν διακρίνεται σε ξεχωριστή παράγραφο, αφαιρείται 0,5.]

(Α.Π. Γ΄ Λυκείου Κατεύθυνσης, Κεφ. Α4, Δ.2.2, Δ 3.3 σ.19)

ΜΕΡΟΣ Γ΄

(Μονάδες 35)

ΠΡΟΣΟΧΗ:

- Ορθή είναι η απάντηση που τεκμηριώνεται επαρκώς, με βάση στοιχεία από τις πηγές που παρατίθενται, καθώς και άλλα ιστορικά γεγονότα.
- Η αντιγραφή αυτούσιων χωρίων από τις πηγές, χωρίς περαιτέρω επεξεργασία τους, αξιολογείται με μηδέν μονάδες.

Παράθεμα Ι

[...] Το Μάντσεστερ αναδεικνύεται στην πρώτη πόλη της βαμβακοβιομηχανίας. Στα 1835 η περιοχή του Μάντσεστερ [...] συγκεντρώνει 80% των εργατών της βαμβακοβιομηχανίας και στα 1846 το 85%. Η πόλη αυτή διαθέτει πολλά πλεονεκτήματα. Βρίσκεται κοντά στο [λιμάνι του] Λίβερπουλ, απ' όπου γίνονται οι εισαγωγές του βαμβακιού. Επιπλέον, περιβάλλεται [...] από ένα πλούσιο κοίτασμα άνθρακα [...].

Η Μεγάλη Βρετανία δε διαθέτει μόνο την πιο ανεπτυγμένη οικονομία. Επιπλέον, η όλη διαδικασία ανάπτυξης συνδέθηκε εξ αρχής με την αποικιοκρατική επέκταση και το θαλάσσιο εμπόριο. Ήδη υιοθετεί τη λογική της εξειδίκευσης και του διεθνούς καταμερισμού της εργασίας, που προκύπτει από την ίδια τη δομή των εξαγωγών της και τη διάρθρωση, προπάντων, των εισαγωγών της.

Η προώθηση των εξαγωγών, στα πλαίσια της βρετανικής οικονομίας, σημειώνει γιγάντια άλματα [...].

Beaud, M. (1987). *Ιστορία του Καπιταλισμού από το 1500 ως σήμερα* (Μ. Βερέττας, μτφρ). Αθήνα: Εκδόσεις «Μαλλιάρης Παιδεία». 142-143, 158.

Παράθεμα II

Η ζωή στις βιομηχανικές πόλεις ήταν, για όλους σχεδόν τους εργάτες, δύσκολη στην καλύτερη περίπτωση και αφόρητα ελεεινή στη χειρότερη. Οι εργάτες και οι οικογένειές τους ζούσαν σε σπίτια που ήταν αδύνατο να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των ενοίκων τους. [...] Ο συνωστισμός ήταν συνηθισμένο φαινόμενο. [...] Οι νοικοκυρές [...] ήταν αναγκασμένες να εργάζονται, οπότε είχαν πολύ λιγότερο χρόνο για να τελειώσουν τις σπιτικές εργασίες [...]. Το ωράριο εργασίας ήταν βαρύ πριν από το 1850, έφτανε συνήθως τις δώδεκα με δεκατέσσερις ώρες την ημέρα. Οι συνθήκες ήταν ανθυγιεινές και επικίνδυνες. [...] Οι βιομηχανικές μέθοδοι ήταν ανθυγιεινές. [...]

Εξίσου εξουθενωτική με τις υλικές συνθήκες εργασίας στα εργοστάσια, ήταν και η ψυχολογική αναπροσαρμογή που απαιτείτο από τους εργάτες της πρώτης γενιάς. Οι [...] εργάτες ήταν υποχρεωμένοι να εργάζονται πολλές ώρες και για πολύ μικρή χρηματική αμοιβή.

Burns, E. (1988). *Ευρωπαϊκή Ιστορία. Εισαγωγή στην Ιστορία και τον Πολιτισμό της νεότερης Ευρώπης*, τόμος 2ος (Τ. Δαρβέρης μτφρ). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις «Παρατηρητής». 59-61.

Παράθεμα III

Διαδηλώτριες στο Λονδίνο για το δικαίωμα ψήφου των γυναικών, γύρω στο 1912

<https://www.britannica.com/topic/woman-suffrage>. Ημερομηνία ανάκτησης: 12/01/2023

Αφού μελετήσετε τις πιο πάνω πηγές (παραθέματα I και II και III) και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α. Με βάση το παράθεμα I, να αναφέρετε δύο [2] πλεονεκτήματα της πόλης του Μάντσεστερ.

(Μονάδες 8)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Δύο (2) πλεονεκτήματα της πόλης του Μάντσεστερ, (παράθεμα I).

- Πρώτη πόλη της βαμβακοβιομηχανίας.
- Στα 1835 η πόλη συγκεντρώνει 80% των εργατών της βαμβακοβιομηχανίας και στα 1846 το 85%.
- Βρίσκεται κοντά στο λιμάνι του Λίβερπουλ, απ' όπου γίνονται οι εισαγωγές του βαμβακιού.
- Διαθέτει πλούσιο κοίτασμα άνθρακα

(2 σημεία X 4 μονάδες= 8 μονάδες)

β. Αξιοποιώντας το παράθεμα I και τις ιστορικές σας γνώσεις να γράψετε τέσσερις [4] λόγους για τους οποίους εκδηλώθηκε η Βιομηχανική Επανάσταση στην Αγγλία.

(Μονάδες 8)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Παράθεμα I:

- Η Μεγάλη Βρετανία έχει την πιο ανεπτυγμένη οικονομία.
- Η αποικιοκρατική επέκταση της
- Το θαλάσσιο εμπόριο.
- Η εξειδίκευση.
- Ο διεθνής καταμερισμός της εργασίας.
- Εξαγωγές και εισαγωγές.

Ιστορικές Γνώσεις:

- Αύξηση της ζήτησης βαμβακερών υφασμάτων [τέλος 18^{ου} αιώνα]
- Τεχνολογικά επιτεύγματα έδωσαν τη δυνατότητα μεγάλης αύξησης της παραγωγής κλωστών και υφασμάτων [η «κλώστρια Τζένη», η ατμομηχανή]
- Υπήρχαν τα απαραίτητα κεφάλαια για επένδυση [από τον πλούτο που εξασφάλισε η εμπορική επανάσταση].
- Υπήρχε το εργατικό δυναμικό [από το αγροτικό πλεόνασμα / άνεργοι αγρότες]
- Υπήρχαν οι πηγές πρώτων υλών από τις αποικίες.
- Οι αγορές για τα βιομηχανικά προϊόντα στις αποικίες της Μ. Βρετανίας.
- Υπήρχε ο απαραίτητος εμπορικός στόλος για την ασφαλή μεταφορά των προϊόντων.

- Υπήρχε αναπτυγμένο σύστημα πλωτής και οδικής συγκοινωνίας.
- Υπήρχαν μεγάλες ποσότητες γαιάνθρακα σε βάθος που επέτρεπε την εξόρυξή του.
- Ανεξέλεγκτη παραγωγή προϊόντων λόγω της παρακμής των μεσαιωνικών συντεχνιών.
- Υπήρχε αναπτυγμένο πιστωτικό σύστημα / τράπεζες
- Νομοθεσία που ευνοούσε τη λειτουργία της αγοράς.
- Η εκβιομηχάνιση έγινε από τον ιδιωτικό τομέα σε καθεστώς ελεύθερης λειτουργίας της αγοράς.

(4 σημεία X 2 μονάδες= 8 μονάδες)

γ. Αξιοποιώντας το παράθεμα II, να καταγράψετε τέσσερα [4] προβλήματα των εργατών στις βιομηχανικές πόλεις. Στη συνέχεια να συνδέσετε τα προβλήματα αυτά με δύο [2] διαχρονικές συνέπειες της Βιομηχανικής Επανάστασης.

(Μονάδες 10)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Προβλήματα των εργατών

- Ζούσαν σε σπίτια που ήταν αδύνατο να ικανοποιήσουν τις ανάγκες των ενοίκων τους
- Συνωστισμός
- Οι νοικοκυρές ήταν αναγκασμένες να εργάζονται
- Το ωράριο εργασίας ήταν βαρύ [έφτανε συνήθως τις δώδεκα με δεκατέσσερις ώρες την ημέρα]
- Οι συνθήκες εργασίας ήταν ανθυγιεινές
- Οι συνθήκες εργασίας ήταν επικίνδυνες
- Οι βιομηχανικές μέθοδοι ήταν ανθυγιεινές
- Η ψυχολογική αναπροσαρμογή ήταν εξουθενωτική
- Οι εργάτες ήταν υποχρεωμένοι να εργάζονται πολλές ώρες
- Πολύ μικρή χρηματική αμοιβή.

(4 σημεία X 1,5 μονάδες= 6 μονάδες)

Σύνδεση με διαχρονικές συνέπειες

- Κινητοποιήσεις / διαμαρτυρίες / απεργίες
- Κοινωνικές επαναστάσεις
- [Βίαιες] εξεγέρσεις
- Ένωση εργατών για προάσπιση των δικαιωμάτων
- Συνδικάτα εργατών / Συντεχνίες
- Συνδικαλισμός
- Είσοδος των γυναικών στην παραγωγή
- Φεμινιστικό κίνημα / Χειραφέτηση των γυναικών
- Αλλαγές μεταξύ των σχέσεων των διαφόρων κοινωνικών τάξεων
- Δημιουργία νέων κοινωνικών τάξεων / εργατική τάξη

- Αστυφιλία
- Αστικοποίηση
- Μετακίνηση πληθυσμού από την ύπαιθρο στην πόλη
- Διαμόρφωση νέου τρόπου ζωής
- Νέα χωροταξική οργάνωση [π.χ. πολυκατοικίες]
- Καπιταλισμός / ελεύθερη αγορά
- Γίνεται αποδεκτή οποιαδήποτε ιστορικά τεκμηριωμένη συσχέτιση-απάντηση

(2 σημεία X 2 μονάδες= 4 μονάδες)

- δ. Να περιγράψετε την εικόνα στο παράθεμα III δίνοντας τρία **[3]** στοιχεία. Στη συνέχεια να συσχετίσετε την εικόνα με μία **[1]** κοινωνική συνέπεια της Βιομηχανικής Επανάστασης. Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

(Μονάδες 9)

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Περιγραφή – συσχέτιση Εικόνας / Φωτογραφίας III:

- Γυναίκες / σουφραζέτες / φεμινίστριες
- Ενδύματα
- Πλακάτ / πινακίδες
- Άνδρες παρακολουθούν, δεν συμμετέχουν

(3 σημεία X 1,5μονάδες= 4,5 μονάδες)

Κοινωνικές συνέπειες

- Φεμινιστικό κίνημα / Σουφραζέτες / Χειραφέτηση των γυναικών

(1 σημείο X 2 μονάδες= 2 μονάδες)

Τεκμηρίωση

- Οι γυναίκες βγήκαν στην αγορά εργασίας και συνειδητοποιούν την αξία τους.
- Υποτίμηση και εκμετάλλευση των γυναικών στα εργοστάσια και στην κοινωνία.
- Οι γυναίκες ζητούν ίση μεταχείριση, ίσα δικαιώματα, δικαίωμα ψήφου.
- Απελευθέρωση των γυναικών από τα κοινωνικά στερεότυπα.

(1 σημείο X 2,5 μονάδες= 2,5 μονάδες)

(Α.Π. Γ΄ Λυκείου Κατεύθυνσης, Κεφ. Α6, Δ.1.1β, Δ.4.4, σ.20-21)

ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ